

Vlaams
Parlement

vergadering **C196**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 30 maart 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de opvolging van de mediarijchlijnen omtrent zelfdoding – 1556 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het gebruik van het Standaardnederlands door de openbare omroep – 1640 (2016-2017)	6
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de jeugdorkestenwerking – 1669 (2016-2017)	10
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het beheer van het Museum aan de IJzer in Diksmuide en de problematiek van de ernstig teruglopende bezoekersaantallen – 1659 (2016-2017)	14
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over afvloeiingen bij de VRT – 1621 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het Toekomstplan van de VRT – 1633 (2016-2017)	20
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de nieuwsbeleving van jongeren met een migratieachtergrond – 1675 (2016-2017)	25

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de opvolging van de mediarijchlijnen omtrent zelfdoding – 1556 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik heb deze vraag al enkele weken geleden ingediend omdat ik het toen heel frappant vond wat uit een onderzoek van professor Portzky naar voren kwam, na de zelfdoding van Steve Stevaert begin april 2015. Uit dat onderzoek blijkt dat de berichtgeving over de zelfdoding, dus begin april 2015, heeft geleid tot een kwart meer suïcidepogingen in Vlaanderen. In de weken nadien steeg het aantal pogingen met een zorgwekkende 26,4 procent.

De onderzoekster wijt een en ander aan het aantal onlineberichten – ze stelt dat er veel te veel waren – en aan de te gedetailleerde berichtgeving. Uit de cijfers blijkt dat het meegeven van details zoals plaats en methode van het gebeuren, schadelijke gevolgen heeft en voor mensen de drempel om zelf een dergelijke daad of poging te ondernemen doet verlagen. De onderzoekster voegt eraan toe dat de berichtgeving de indruk gaf dat de oorzaak van het overlijden zeer eenvoudig was, terwijl situaties die leiden tot zelfdoding sowieso heel complex zijn.

De regels van de journalistieke beroepsethiek zijn neergeschreven in de Code van de Raad voor de Journalistiek, goedgekeurd in september 2010 en sindsdien nog twee keer aangevuld in 2013 en 2015 door de raad van bestuur van de vzw Vereniging van de Raad voor de Journalistiek, waarin journalistenverenigingen, uitgeverfederaties, mediahuizen en persagentschappen vertegenwoordigd zijn. Het komt aan de raad zelf toe om uit te maken of, in welke gevallen en in welke mate hij naar media en journalisten toe aanbevelingen en adviezen formuleert. Minister, u hebt al meermaals te kennen gegeven dat u achter dit systeem van zelfregulering staat, en ik denk dat we allemaal onderschrijven dat het heel goed en heel belangrijk is dat men dat zelf organiseert.

De Code van de Raad voor de Journalistiek is bedoeld als een leidraad voor de praktijk. Artikel 24 van deze code luidt als volgt: "De journalist respecteert de menselijke waardigheid en tast ze niet verder aan dan noodzakelijk is in het maatschappelijk belang van de berichtgeving. De journalist vermijdt overdrijving bij het vrijgeven van beelden en/of details, ook wanneer de feiten de publieke opinie sterk beroeren." Wat betreft zelfdoding wordt dit artikel meer toegelicht als volgt: "Wanneer over gevallen van zelfdoding wordt bericht, respecteert de journalist de privacy van de betrokkene en van de nabestaanden, hij vermijdt dramatisering, gedetailleerde beschrijving en positieve voorstelling van de feiten."

Minister, zoals u al eerder hebt gezegd in antwoord op mijn vraag om uitleg van januari 2016 over de nieuwe richtlijn inzake de omgang van de pers met minderjarigen, is de vermelding van de Zelfmoordlijn naar aanleiding van berichten over zelfdoding geen richtlijn van de Raad voor de Journalistiek, maar wel een advies van de raad in samenwerking met een aantal andere actoren. Het is immers wetenschappelijk aangetoond dat bepaalde berichtgeving tot uitlokking kan leiden. Ook nu is dat weer gebleken uit het onderzoek van professor Portzky.

In antwoord op een vraag van collega Saeyns van oktober 2015 verwijst u naar de opleiding deontologie die de VRT-nieuwsdienst aanbiedt aan de VRT-journalisten en de naar de deontologische adviesraad, die adviezen op maat kan geven bij een incident waarvan de nieuwsdienst aanvoelt dat het veel beroering kan meebrengen.

Minister, ik weet natuurlijk wel dat u niet in de hand hebt wat er wordt gepost op sociale media, maar ik heb volgende vragen. Wat is uw reactie op de resultaten van het onderzoek van het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (VLESP)? Met het oog op de resultaten van het onderzoek van het VLESP, acht u een aanpassing van de code aangewezen wat betreft de berichtgeving over zelfdoding? Hoe zou u daar mee een aanzet toe kunnen geven, wel wetend dat het een systeem van zelfregulering is? Wat kan de VRT nog meer doen om in haar berichtgeving rekening te houden met de mediarijchtlijn omtrent suïcidepreventie?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mevrouw Schryvers, dank u wel voor de vraag, waarvan de problematiek vandaag inderdaad in de media in de positieve belangstelling gekomen is. Uiteraard heb ik net als u kennis genomen van de studie. Waar het om gaat, is de delicate oefening van afweging van het recht op de vrijheid van meningsuiting, en dus ook de journalistieke vrijheid, ten opzichte van suïcidepreventie en deze lijn is vanzelfsprekend zeer moeilijk te trekken.

Zoals u zelf zegt, is de Code van de Raad voor de Journalistiek op zichzelf duidelijk. Ik ga artikel 24 ook nog eens voorlezen, want het kan geen kwaad om voor de duidelijkheid de woorden nog even tot ons te laten komen. "Wanneer over gevallen van zelfdoding wordt bericht, respecteert de journalist de privacy van de betrokkene en van de nabestaanden, hij vermijdt dramatisering, gedetailleerde beschrijving en positieve voorstelling van de feiten." De belangrijke elementen die de Werkgroep Verder, die zich inzet voor nabestaanden na zelfdoding, naar voren schuift, zitten daarin: respect voor privacy en persoonlijke gegevens van de betrokkene en zijn nabestaanden; geen dramatisering; geen gedetailleerde beschrijving van de manier van zelfdoding of poging daartoe, en evenmin zelfdoding voorstellen als iets positiefs of als een oplossing voor problemen. Daarnaast heeft de Raad voor de Journalistiek samen met de Werkgroep Verder ook een aantal aanbevelingen uitgewerkt en via een folder verspreid. Zonder te beweren dat die in elk individueel geval, altijd en overal, worden toegepast, worden ze wel algemeen aanvaard en over het algemeen ook gerespecteerd en toegepast door journalisten en media.

Die aanbevelingen concretiseren de elementen van de code waarover ik het daarnet had. Zo vragen ze om oog te hebben voor de complexe oorzaken van zelfdoding en om de nodige omkadering te geven. Ze vragen ook om informatie te geven over hulpverleningsmogelijkheden, zoals het nummer van de zelfmoordlijn, wat de media vrij algemeen doen. Voorts vragen ze om te spreken over zelfdoding in plaats van zelfmoord, iets wat moeilijker ingang vindt bij journalisten en media, wat natuurlijk te maken kan hebben met het feit dat het nummer 1813 zichzelf presenteert als 'Zelfmoordlijn', en er op de website ook sprake is van zelfmoord en niet van zelfdoding. Maar ik neem aan dat dat debat ook nog kan evolueren.

Bij zelfdoding van bekende personen vragen de aanbevelingen om extra te letten op onzorgvuldige of sensationele berichtgeving. Of daarvan sprake geweest is bij Steve Stevaert, kan ik niet uitmaken. En ook de Raad voor de Journalistiek heeft dat niet kunnen vaststellen, want naar ik vernomen heb, heeft de raad, ondanks de commentaren die er van diverse kanten geweest zijn, geen enkele klacht ontvangen over de berichtgeving over de zelfdoding van Steve Stevaert. En zoals u weet, werkt de raad op basis van klachten, en monitort of screent hij media niet proactief.

Anderzijds volgt de raad wetenschappelijk onderzoek over journalistiek en communicatie op en ben ik ervan overtuigd dat hij ook het onderzoek van professor Portzky, waarnaar u verwijst, grondig zal bekijken. Of de Raad voor de

Journalistiek zijn code of richtlijnen naar aanleiding van dit onderzoek van professor Portzky moet herformuleren of bijwerken, moet hij inderdaad zelf uitmaken, eventueel in overleg met de organisaties waarmee hij in deze problematiek al heeft samengewerkt of met professor Portzky zelf. Maar zoals u weet, ben ik voorstander van het systeem van zelfregulering van de raad. Dat werkt goed, en dat wil ik ook in deze problematiek respecteren. De raad expliciteert, stuurt bij en dergelijke meer. Ik ga er dus van uit dat naar aanleiding van een aantal opmerkelijke elementen uit dit onderzoek, dit ook kan gebeuren. De raad is zeer open ten aanzien van het bijsturen en evolueren.

De VRT stelt dat ze de mediarijchtlijn omtrent suïcidepreventie nauwgezet tracht op te volgen. Op verschillende manieren heeft de VRT binnen haar deontologische kader aandacht aan zelfdoding en preventie ervan. Ten eerste is er binnen de nieuwsdienst een deontologisch kader. Een uittreksel uit het praktijkgericht deontologisch zakboekje luidt als volgt: "Hoe berichten we over zelfdoding? Over een (alleenstaande) zelfmoord berichten we normaal niet. Als het nieuws maatschappelijke relevantie heeft, brengen we het bij uitzondering toch. Normaal noemen we geen namen. Publieke figuren kunnen alweer een uitzondering zijn. We doen desgevallend een redelijke poging om te checken of naaste familieleden al op de hoogte zijn. Let er in elk geval op dat zelfmoord nooit als positief of als navolgenswaardig wordt voorgesteld. Onderschat de impact van een tv-verslag niet op mensen die het moeilijk hebben. Als we veel aandacht aan een zelfdoding besteden, verwijzen we naar organisaties die hulp kunnen verlenen."

Ten tweede is er ook een deontologisch kader bij niet-nieuwsdienstprogramma's. Dat bevindt zich in het VRT-programmacharter. Dat gaat over 'het juiste evenwicht tussen redactionele onafhankelijkheid en verantwoordelijkheid': "De VRT produceert programma's in volle onafhankelijkheid. Dus alle mogelijke onderwerpen kunnen vanuit alle mogelijke invalshoeken aan bod komen, zolang daar goede redactionele redenen voor zijn. We tonen de wereld de wereld zoals hij is. Ook in fictie brengen we maatschappelijk gevoelige thema's en controversiële en discussieerbare onderwerpen. Maar de VRT is zich ook bewust van haar verantwoordelijkheid tegenover de samenleving en van de maatschappelijke impact van wat we uitzenden en hoe we het uitzenden. We hebben daarbij oog voor en besteden aandacht aan de bescherming van wie extra kwetsbaar is. Ook in fictie houden we daar rekening mee. Dus de gevoeligheden van het publiek zijn voor ons een zorg. Daarom gaan we omzichtig om met programmaonderdelen of programma's rond zelfdoding. We schatten de relevantie in, rekening houdend met de context. We vermijden onnodige details en vermelden hulplijnen waar het gepast is."

Voor meer specificaties bij deze problematiek, gebruikt de VRT standaard, ten eerste, de mediarijchtlijnen inzake zelfdoding, en ten tweede ook de brochure van de Werkgroep Verder, opgemaakt in samenwerking met de Vlaamse Vereniging van Journalisten en de Raad voor de Journalistiek. Die documenten zijn op de redacties van de VRT verdeeld. De deontologische adviesraad van de VRT-nieuwsdienst verspreidt die richtlijnen geregeld aan de hele redactie, meestal naar aanleiding van mediagevoelige zelfdodingen.

Voor advies in specifieke gevallen zijn de leden van de deontologische adviesraad en de manager beroepsethiek de vaste aanspreekpunten van de programmamakers. Ook in opleidingen en workshops wordt de zelfdodingsproblematiek aangekaart. Ter informatie: in 2015 kwam professor Portzky de problematiek en de mogelijke media-aanpak bespreken met de redactie. Ik kan mij inbeelden dat dit nu ook in een vervolgesprek kan gebeuren, maar ik heb daar voor de rest geen concrete informatie over.

Voor verhaallijnen in fictiereeksen of films zijn er momenteel geen richtlijnen. Toch verwijst de VRT meer en meer naar de Zelfmoordlijn, bijvoorbeeld bij bepaalde

afleveringen van de soap 'Thuis', op Eén, of bij praatprogramma's. U weet dat er wat commotie is geweest naar aanleiding van de poging tot zelfdoding van het personage uit 'Thuis' in juni 2015. Naar aanleiding daarvan hebben er nieuwe gesprekken plaatsgevonden met de Werkgroep Verder. Op 1 maart 2017 heeft de VRT opnieuw de Werkgroep Verder ontvangen om over het nut van fictierichtlijnen te overleggen. Ook dat is dus in beweging. De VRT werd vertegenwoordigd door de manager beroepsethiek en de fictieverantwoordelijke van Eén. De VRT heeft zich alvast geëngageerd om haar kennis en ervaring mee ter beschikking te stellen. De VRT wil actief meewerken om, indien noodzakelijk en mogelijk, eventueel nieuwe en haalbare afspraken te maken, die kunnen gelden voor alle Vlaamse omroepen en fictiemakers.

Ik denk dus dat, zonder de perfectie ooit te kunnen bereiken, al moeten we er wel naar streven, er naar aanleiding van de bijkomende inzichten van professor Portzky zeker nog nieuwe stappen in het medialandschap gezet worden en gezet zullen worden.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Bedankt voor uw antwoord, minister. Vooral dat laatste vind ik heel positief: dat er conclusies worden getrokken uit de studie van professor Portzky, om een aantal zaken nog te verbeteren. Maar zoals u aanhaalt, gebeurt er eigenlijk al heel wat. We hebben de laatste jaren gezien dat er meer aandacht is voor de manier waarop met berichtgeving rond zelfdoding wordt omgegaan.

We weten allemaal dat dit een moeilijke evenwichtsoefening is en zal blijven.

U noemde meermaals de Werkgroep Verder en zij doen ter zake heel goed werk. Ze hebben in het verleden met het concretiseren van die richtlijnen bijna baanbrekend werk verricht. Elk jaar reiken ze op de dag van de nabestaanden een prijs uit. Ze geven dan ook bekendheid aan goede voorbeelden van artikelen vanuit de journalistiek voor de aanwezigen en voor andere journalisten. Op die manier geven ze op een positieve manier aandacht aan de problematiek door aan te tonen hoe je correcte berichtgeving tot stand kunt brengen zonder dramatisering en sensatie en met respect voor de persoon die overging tot zelfdoding en de nabestaanden.

U verwees ook naar de Zelfmoordlijn. Het is nog niet algemeen ingeburgerd dat we spreken over zelfdoding in plaats van over zelfmoord. We hebben in de commissie Welzijn ook al een discussie gehad met mensen van de Zelfmoordlijn zelf. Hun standpunt is dat ze zo bekend zijn en dat een naamswijziging niet evident is. Ik hoop toch dat er ook daar op termijn een wijziging mogelijk zal zijn.

Met betrekking tot de VRT noteer ik dat er al heel wat gebeurt, maar dat er bereidheid is om nog verdere stappen te zetten, bijvoorbeeld wat de fictiereksen betreft.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het gebruik van het Standaardnederlands door de openbare omroep – 1640 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Als N-VA-fractie hebben wij steeds gesteld dat de openbare omroep de grootste en belangrijkste bewaker hoort te zijn van het

Standaardnederlands. Onder meer van presentatoren en nieuwsankers verwachten we een correct en consequent gebruik van de standaardtaal, want de tussentaal en het Verkavelingsvlaams winnen terrein, ook op radio en televisie.

In de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT voor de periode 2016-2020 werd de passage over de standaardtaal verstrengd. Ik citeer: "De VRT hanteert de standaardtaal. Via helder, correct en toegankelijk Nederlands taalgebruik bepaalt de VRT mee de norm ervan. Tussentaal en dialect kunnen enkel per uitzondering en in het belang van een breder concept van een programma en/of andere mediadienst. De VRT speelt een actieve rol in het stimuleren van de taalbeleving van de Vlaamse mediagebruikers en werkt mee aan en/of neemt initiatieven rond onder meer taalverwerving en taal- en spreekvaardigheid."

Ook de Vlaming zelf blijft het gebruik van de standaardtaal door de VRT belangrijk vinden. Uit het jaarlijkse klachtenboek van de Vlaamse ombudsman blijkt dat taalklachten een aandachtspunt blijven voor de VRT. Zo steeg het aantal klachten in 2016 met ruim een kwart.

Welke stappen werden door de openbare omroep reeds gezet om uitvoering te geven aan de bewuste passage uit de beheersovereenkomst?

Op welke manier zorgt de VRT ervoor dat tussentaal en dialect enkel kunnen als uitzondering en in het belang van een breder concept van een programma en/of andere mediadienst?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: De VRT streeft ernaar om haar publiek te bereiken in een helder, correct en toegankelijk Nederlands. Onder andere voor haar nieuws- en duidingsaanbod is dat van essentieel belang. Op verschillende manieren wordt het belang van het Standaardnederlands onder de aandacht van de medewerkers gebracht.

Ik geef daarvan enkele voorbeelden. De VRT organiseert regelmatig informatiesessies voor nieuwe en reeds werkzame interne en externe programmamakers over de geldende afspraken in verband met taalgebruik. In 2016 werden 75 medewerkers van de VRT-nieuwsdienst beoordeeld op hun stemkwaliteiten. Ze konden daarvoor logopedische begeleiding krijgen. De bedoeling is om alle stemmen van de nieuwsdienst te inventariseren en per persoon te kijken wat er nodig is aan taalondersteuning. Aan presentatoren, schermgezichten, stemmen wordt taal- of stemcoaching aangeboden. Zo kregen bijvoorbeeld recent nieuwe Ketnet-wrappers van bij de start taalcoaching van het team rond de taaladviseur. De taaladviseur overlegt proactief met de netmanagers over nieuw aanbod, bijvoorbeeld bij nieuwe programmaformats en stemmen, met het oog op opleiding en coaching van presentatoren, via logopedie en spreektraining.

Ook in haar aanbod heeft de VRT regelmatig aandacht voor taal. Enkele voorbeelden: 'Iedereen beroemd' op Eén heeft een rubriek 'De scherpshlijper', waarin elke week een taalfout op een ludieke manier besproken wordt. Van Gils & Gasten, ook op Eén, volgt de actualiteit over taal. Zo kwam bijvoorbeeld eerder dit jaar de wedstrijd van 'Woord van het jaar' aan bod.

In het klachtenboek van de Vlaamse ombudsman wordt verwezen naar de taal- en spelfouten op deredactie.be. De taaladviseur van de VRT houdt persoonlijk toezicht op die website. Hij kan ook persoonlijk correcties aanbrenge, maar kan dat uiteraard niet permanent doen. De taaladviseur heeft aangedrongen bij de nieuwsdienst om de eindredactie op de website te versterken. Met de nieuwe hoofdredactie zijn daarover goede contacten.

In haar informatieve programma's en in de radioprogramma's gebruikt de VRT zonder uitzondering de standaardtaal als presentatietaal. In haar 'belevingsprogramma's' op de televisie is dat niet altijd het geval. Met name Eén kiest bewust voor programma's met authentieke persoonlijkheden, zoals dat heet, om zijn publiek te bereiken.

De taaladviseur is lid van het Taaladviesoverlegcomité van de Nederlandse Taalunie en speelt daardoor een prominente rol in de normering van het Nederlands. Ook via de taaladviezen en columns op de website VRTtaal.net speelt de VRT haar rol in het taaldebat in Vlaanderen. Elke week verstuurt de taaladviseur trouwens een taal-nieuwsbrief met taaltips naar bijna dertigduizend abonnees. Ook de VRT-medewerkers krijgen uiteraard die nieuwsbrief.

Conform de bepaling in de beheersovereenkomst 2016-2020 heeft de VRT zich de laatste tijd geconcentreerd op de actieve rol die de omroep speelt in het stimuleren van de taalbeleving van de Vlaamse mediagebruikers en heeft meegewerkt aan initiatieven rond taalverwerving, taalvaardigheid en spreekvaardigheid. De VRT is onder meer partner van de website Nedbox.be, via welke anderstalige nieuwkomers hun Nederlands kunnen oefenen. Nedbox.be werd ontwikkeld in samenwerking met het Centrum voor Taalonderricht van de KU Leuven.

Via het Archief voor Onderwijs van het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA) kunnen leerkrachten Nederlands beeld- en geluidsmateriaal van de VRT in hun lessen integreren. Uit de cijfers van het VIAA blijkt dat de tv-serie 'Man over woord' nog steeds vaak wordt opgevraagd.

De actie 'Heerlijk helder', die werd gelanceerd door Radio 1, is opgepikt door de Vlaamse overheid – het werkt soms in twee richtingen, met andere woorden. Voorstel 7 van het Groenboek Bestuur pleit voor de invoering van een 'Heerlijk Helder Charter' bij de Vlaamse overheid. Onder meer de taaladviseur van de VRT en initiatiefnemer Jan Hautekiet maken deel uit van de werkgroep die dat charter voorbereidt.

Canvas werkt mee aan de Vlaamse 'PhD Cup', een initiatief van Scriptie vzw, waarin jonge doctors ertoe worden uitgedaagd hun promotieonderzoek – dat is om academische redenen vaak in niet erg toegankelijke taal opgesteld – voor het grote publiek samen te vatten in drie minuten. De VRT biedt de finalisten mediatraining aan en streamt de finale op Canvas.be. De winnaar van de editie 2016 heeft zijn uiteenzetting ook gebracht op de taalavond van de VRT in de Handelsbeurs in Gent.

De VRT stelt haar taalexpertise ter beschikking van initiatieven van academische instellingen. Zo heeft de VRT meegewerkt aan de Transcriptor, zie www.transcriptor.be, een applicatie waarmee, ten behoeve van de media en andere geïnteresseerden, Russische namen in het Nederlands kunnen worden getranscribeerd. De toepassing is ontwikkeld aan de Radboud Universiteit, op basis van de gegevens van onder meer VRTtaal.net, NOS en het Algemeen Nederlands Persbureau (ANP). In 2017 zal de VRT mee bekijken of de applicatie naar andere schrijfsystemen kan worden uitgebreid.

Het Instituut voor Levende Talen van de KU Leuven heeft de Schrijfassistent, zie www.schrijfassistent.be, ontwikkeld in samenwerking met de VRT en De Standaard. In die toepassing kan elke taalgebruiker een tekst automatisch laten nakijken en taaladvies krijgen. Onder meer het materiaal van VRTtaal.net is in de toepassing verwerkt. In 2017 zal de VRT haar engagement in de Schrijfassistent nog versterken.

In samenwerking met 'Van Dale Uitgevers' organiseert de VRT elk jaar de verkiezing van het Woord van het Jaar, die vooral de inventiviteit en creativiteit van de taalgebruikers in de verf zet.

De VRT reikt elk jaar de Grote Prijs Jan Wauters uit aan een mediafiguur die excelleert in het gesproken woord. In 2016 is voor de eerste keer een publieksprijs uitgereikt. In 2017 wil de VRT de verkiezing en daarmee het belang van spreken in het openbaar nog meer in de belangstelling brengen.

De VRT organiseert jaarlijks een taalevenement. In 2016 had dat als motto 'Als we mekaar maar verstaan'. Op de taalavond wordt de taalprijs Grote Prijs Jan Wauters voor uitmuntend taalgebruik in de media uitgereikt.

De VRT heeft in 2012 een Taalcharter aangenomen dat u op de website van de VRT kunt vinden. Daarin staat uitdrukkelijk dat de presentatietaal van de omroep in de regel de standaardtaal is, eventueel met een lichte tongval in de uitspraak. De VRT kan wel gebruikmaken van externe experts, voor wie geldt dat hun domeinexpertise voorgeaat op hun taalvaardigheid, al blijft dat een belangrijk kwaliteitscriterium.

Het VRT-Taalcharter is tot stand gekomen in overleg met het management van de verschillende VRT-netten. De VRT-taaladviseur is de bewaker van het Taalcharter en het taalbeleid, maar de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering ervan ligt bij het netmanagement. Ik vind dat een goede taakverdeling. De taaladviseur is in dezen, zoals zijn functieaanduiding het zegt, een adviseur.

Later dit jaar zal het VRT-Taalcharter zelf en de toepassing ervan binnen de VRT worden geëvalueerd, ter gelegenheid van de vijfde verjaardag ervan. Algemeen kan wel worden gesteld dat het taalgebruik op alle radionetten, Canvas en Ketnet van een hoog niveau is. Alleen op Eén is er geregeld informele spreektaal te horen in programma's om de redenen die ik zonet aangaf.

Tot zover de stand van zaken en enkele punten waaruit blijkt dat de openbare omroep in dezen niet stilzit.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik begrijp dat de VRT wat inspanningen doet – en zo hoort het ook – en aan de uitspraak schaaft van de medewerkers, en programma's maakt en zo. Ik denk nog altijd met weemoed terug aan Tien voor Taal, zoiets mag voor mij nog wel eens terugkomen.

Wat ik toch nog een beetje mis, is het echte engagement om aan de norm van die standaardtaal te werken. Ik heb het gevoel dat mensen weer meer zoeken naar een norm, en dat is zeker ook belangrijk voor nieuwkomers.

U wijst op het Taalcharter van 2012, maar we weten dat de beheersovereenkomst van 2016 veel sterker is wat taalgebruik betreft dan de vorige. Misschien moet dat Taalcharter wel eens worden aangepast. In de vorige beheersovereenkomst stond: "De VRT zorgt ervoor dat haar journalisten, presentatoren en interviewers het Standaardnederlands gebruiken. De VRT gebruikt voorts, waar dit kan en past, een helder Standaardnederlands."

Dat is aangepast en nu staat in de beheersovereenkomst: "De VRT hanteert de Standaardtaal." En nog een paar zaken zoals: 'bepaalt mee de norm ervan'. Ik heb dus moeten constateren dat deze regering bewust de formulering in de beheersovereenkomst heeft veranderd, en ik verwacht dat de VRT dat Taalcharter moet veranderen en inderdaad meer dan vandaag het geval is, die standaardtaal moet hanteren.

Ik zal niet uitweiden over de rol van dialecten en zo, we zijn het er natuurlijk mee eens dat dat kan in fictie en dergelijke. Ik zie toch nog heel veel programma's – maar ik ga geen namen noemen, anders roep ik toorn van sommigen weer over me af – waar men te weinig standaardtaal gebruikt. Ik zou willen dat men dat nog meer gebruikt dan vandaag het geval is.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Vandaele, ik heb in het laatste deel van mijn antwoord wel degelijk aangegeven dat het charter zal worden geëvalueerd later dit jaar. Dat zal ongetwijfeld leiden tot een aantal aanpassingen, waar ik uiteraard niet op kan vooruitlopen. Ik heb de indruk dat er vrij veel diverse sporen zijn, waar een centrale leiding boven staat via de taaladviseur, en dat er eerder meer dan minder initiatieven rond dit thema binnen de VRT worden genomen. Deze kunnen inderdaad – zoals u aangeeft of waar u op aanstuurt – uitmonden in een evolutie, een bijwerking, een aanpassing van het Taalcharter. We kunnen daarover, als het zover is, hier in de commissie zeker nuttig van gedachten wisselen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, dit moet inderdaad worden opgevolgd. Akkoord dat men het Taalcharter gaat evalueren en waarschijnlijk aanpassen. Men mag daar niet te lang mee wachten, want intussen loopt de nieuwe beheersovereenkomst alweer bijna een jaar.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de jeugdorkestenwerking – 1669 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Wilfried Vandaele

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Het orkestenrapport van Koen Vandyck – u herinnert zich dat ongetwijfeld, we hebben er in deze commissie uitgebreid over gepraat – benadrukt de noodzaak van een jeugdorkestenbeleid in Vlaanderen, zeer terecht. Ik denk dat dit breed gedeeld wordt, en het werd door de minister indertijd ondersteund.

Deze taak werd via een beheersovereenkomst toegewezen aan het Brussels Philharmonic. Zij kregen de opdracht een jeugdorkestenwerking te coachen. De bedoeling is jongeren van alle leeftijden en elk ambitieniveau inspiratie, spelvreugde en speelkansen te bieden. De overeenkomst bepaalt onder meer: verankering en verweving met het volledige weefsel van bestaande orkesten, in het bijzonder de Filharmonie, het Brussels Philharmonic, het orkest van de opera, opleidingen, infrastructuren en de inzet van een ervaren coördinator.

In die orkestpraktijk moet men uitgaan van drie niveaus. Het basisniveau bevordert het actief musiceren en samenspelen. Het tweede niveau zijn de regionale jeugdorkesten, die kansen bieden aan opgeleide liefhebbers, met het idee van één jeugdorkest per provincie, gecoacht en ondersteund door de lokale grotere spelers. Het derde niveau is een bovenregionaal of dus Vlaams jeugdorkest, dat de brug vormt naar de professionele orkesten. Het gaat om één orkest dat de musicus voorbereidt op een professionele carrière. Structurele samenwerking tussen het Brussels Philharmonic, de Filharmonie en het orkest van het Kunsthuis en de orkesten van de conservatoria is aan de orde. Het Brussels Philharmonic fungeert als staf van dit bovenregionaal jeugdorkest. Tot daar de beheersovereenkomst en de uitvloeier van de opsomming van Koen Vandyck.

Daarnaast is er Amaj. Dit is een nieuwe organisatie, een afsplitsing van de muziek-educatieve organisatie Jeugd en Muziek, die gedurende vele decennia zelf actief was op het terrein van de jeugdorkestenwerking, maar nu op een dood spoor zit. Bovendien kreeg Jeugd en Muziek in de subsidieronde van het Kunstendecreet geen subsidies meer.

Ondertussen was Amaj al afgesplitst. Het heeft de bedoeling de jeugdorkesten-werking verder te zetten, gebaseerd op de traditie van Jeugd en Muziek en toch met een nieuwe dynamiek. Amaj wil, zo zegt de missie, "Jongeren meenemen op een traject dat hen kansen biedt om zich door samenspel muzikaal te ontplooiën, hun spelplezier te vergroten en de rijke symfonische traditie te interpreteren in de huidige context. Zo worden jaarlijks tal van activiteiten georganiseerd: musiceerdagen, workshops & masterclasses, vaste jeugdorkesten, orkestprojecten en zomerkampen."

Deze activiteiten komen er verspreid over Vlaanderen. Helaas geraakte Amaj niet over de subsidie van het Kunstendecreet. Ze kregen een 'goed' als artistiek advies, maar zakelijk was het 'onvoldoende'.

Ik vraag me af of het niet nuttig is om de knowhow van Amaj, het netwerk en de banden met de jonge musici te bundelen in een samenwerking tussen Amaj – dat het deed – en het Brussels Philharmonic – dat het in de toekomst moet dragen. De positieve artistieke beoordeling van Amaj is een voldoende argumentatie om te veronderstellen dat zij wel een goede visie hebben op een jeugdorkesten- en jeugdmuziekwerking. Ze hebben veel ervaring en een breed netwerk.

Minister, in de studie van Koen Vandyck over het orkestenlandschap werd Amaj genoemd als de enige organisatie toen die op een gecoördineerde manier met jeugdorkestenwerking bezig is. Is het voor u een optie dat Brussels Philharmonic met Amaj zou samenwerken om de doelstellingen te realiseren?

Voor een succesvolle jeugdorkestenwerking is het cruciaal dat er ook een basiswerking wordt aangeboden en niet alleen een top, het piramidale model huldigend. Ook Brussels Philharmonic onderschrijft die visie in zijn eigen driedelige niveau-benadering. Kunnen daar eventueel bijkomende middelen voor worden vrijgemaakt? Via welke regeling zou dat volgens u moeten gebeuren? Moet dat geïntegreerd zijn in de budgetten waarin vandaag voor Brussels Philharmonic wordt voorzien? De basisvraag blijft: kan er worden samengewerkt ten bate van een goed jeugdorkestenlandschap en -werking?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: De beoordeling en beslissing omtrent de subsidieaanvraag van Amaj staat in se los van de opdracht rond de jeugdorkestenwerking die aan Brussels Philharmonic is gegeven. De opdracht aan Brussels Philharmonic kwam voort uit diverse aanbevelingen. Er was inderdaad de studie van Vandyck en Vandenbroeck, waarin verwezen werd naar het ontbreken van een dergelijk initiatief. Ook tijdens de hoorzitting in deze commissie kwam de problematiek van doorstroming van musici uit het professioneel onderwijs naar de orkesten aan bod en werd onder meer de mogelijke oprichting van een pre-professioneel jeugdorkest aan de orde gesteld. De internationale visitatiecommissie, ingesteld ter beoordeling van de beleidsplannen van de orkesten, deed ook suggesties op dit vlak en in die richting. Tot slot waren er de talrijke signalen uit het veld die aangaven dat dit een lacune was in het klassiekemuzieklandschap.

Er werd in constructief overleg met de betrokken spelers én in lijn met de opdracht van de Kunstinstellingen besloten deze opdracht toe te vertrouwen aan Brussels Philharmonic, dat daarvoor een jaarlijkse extra subsidie van 250.000 euro krijgt. Brussels Philharmonic toonde zich enthousiast over deze opdracht en gaf zelf ook de noodzaak aan om in te zetten op de drie niveaus waar u het al over had: het basisniveau, het midden- en het pre-professioneel niveau.

Een eerste screening van het landschap leerde Brussels Philharmonic dat er veel meer initiatieven bestaan in Vlaanderen dan enkel de voormalige projecten van Jeugd en Muziek in Antwerpen, die ondergebracht werden bij Amaj. Zonder afbreuk te willen doen aan de werking van Amaj, dat overigens zakelijk voldoende

en artistiek nipt onvoldoende beoordeeld werd tijdens de laatste structurele ronde, komt Brussels Philharmonic tot de conclusie dat een grondigere analyse van de noden en waarden van deze lappendeken aan initiatieven én de afstemming via een overkoepelend en richtinggevend project een uitgebreidere aanpak vraagt. Ook de afstemming met bestaande koepels, zoals de Vlaamse Amateurmuziekorganisatie (Vlamo) of zelfs Koor&Stem, moet besproken en onderzocht worden, al was het maar om best practices over te nemen of om te leren uit het overkoepelend werk van deze organisaties, die in de wereld van het amateurmusiceren binnen hun specialisatie een diepe ervaring hebben.

Parallel daarmee startte Brussels Philharmonic een overleg op met de grote huizen om een preprofessioneel jeugdorkest op te starten op de kortst mogelijke termijn. Daartoe zitten in een eerste fase de drie grote orkesten, namelijk dat van het Kunsthuis, de Filharmonie en Brussels Philharmonic zelf, de vier conservatoria, namelijk Brussel, Gent, Leuven en Antwerpen, en vier door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde zalen, namelijk het Concertgebouw Brugge, De Bijloke in Gent, de Singel in Antwerpen en Flagey in Brussel aan tafel. Vanuit deze groep wordt tegen eind juni een concreet voorstel verwacht.

Intussen neemt Brussels Philharmonic zich voor om waardevolle werkingen die al bestaan, vooral niet te laten verloren gaan. Waar nodig, kan Brussels Philharmonic daar tijdelijk ondersteunend optreden, zonder daarmee een voorafname te doen op toekomstige structuren. Om de optimale werking te definiëren, is grondigere kennis van het veld nodig. Daartoe loopt bij Brussels Philharmonic momenteel de procedure voor de aanwerving van een coördinator/coördinatrice, die in de loop van de komende weken effectief wordt afgerond. Tot deze opdracht zal, naast de effectieve opstart van het genoemde preprofessioneel orkest, ook het in kaart brengen van de bestaande initiatieven in Vlaanderen behoren, waarna een globaal plan voor de toekomst kan worden gemaakt. Dit zal gebeuren in overleg met de partners die dicht bij de humuslaag staan, zoals het deeltijds kunstonderwijs (dko), de culturele centra of andere organisaties uit het culturele en lokale middenveld en partners uit de Kunstendecreet- of culturomgeving, meer specifiek dan ensembles en lokale organisatoren.

Ik wil Brussels Philharmonic ten volle de kans geven om zijn visie en de hierboven geschetste aanpak te volgen en wil dus geen voorafname doen op mogelijke samenwerkingen.

Brussels Philharmonic kiest voor een bredere bevraging, maar is zich zeker ook ten volle bewust van de noodzaak om bestaande waardevolle trajecten intussen te ondersteunen. Mijn kabinet en administratie zullen dit hele project van dichtbij opvolgen en er zich van vergewissen dat alle elementen uit de piramide voldoende aan bod komen, niet alleen voor de meest begaafde en preprofessionele jongeren, maar ook voor de basiswerking die de dko-aanbieders overstijgt.

Zoals hierboven aangegeven, ziet Brussels Philharmonic ook ten volle de noodzaak van de opdeling in diverse niveaus. Er wordt van Brussels Philharmonic verwacht dat er een grondige visie ontwikkeld wordt en dat er enkele krachtige aanzetten komen, ook in samenwerking met de vele partners. Daartoe werd de deelname aan en het engagement in dit traject ook opgenomen in de beheersovereenkomsten met Kunsthuis, de Filharmonie, de Singel en Concertgebouw Brugge. Ook daar hebben we proactief voor het nodige netwerk gezorgd.

De verdere ontwikkelingen zullen van kortbij gevolgd worden en de eventueel daaruit voortkomende noden worden grondig geëvalueerd. Dit initiatief is een eerste stap in de richting van een structurele oplossing voor de lacune in het klassiekemuzieklandschap. Het doel is het creëren van unieke mogelijkheden om samen te musiceren voor honderden jonge orkestmusici, van jonge kinderen tot

jonge volwassenen, en het verhogen van de kansen van de jonge professionele musici die afgeleverd worden door de conservatoria. Het is niet ondenkbaar dat hiervoor in de toekomst extra zuurstof, lees extra financiële zuurstof, zal nodig zijn, maar, mijnheer Caron, u zult uit het voorgaande deel van het antwoord wel begrepen hebben dat dat te gepasten tijde zal worden geëvalueerd nadat alles goed in kaart is gebracht. We kunnen wel zeggen dat de bal stevig aan het rollen is en dat we in elk geval met de bijkomende middelen ook weer nieuwe perspectieven hebben gecreëerd.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, dank u wel. Ik begrijp dat we nog in een relatief jonge fase van de ontwikkeling van die werking zitten. De aanwerving van die coördinator toont dat aan. Inhoudelijk ben ik het eens met uw niveaubenadering en met het in kaart brengen. Ik zie ook dat er uitdrukkelijk gezocht wordt naar ankerpunten, zowel bij de amateurs als bij de preprofessionelen, de zalen, de orkesten en de opleiding. Ik zal geduld oefenen. Ik leer er wel uit dat de intentie niet is om een totaal nieuw verhaal te maken maar elementen uit de bestaande losse verhalen samen te brengen en daar zo nodig nog een laag, een extra dimensie en kwaliteitsinput aan toe te voegen. Ik hoop dat dat verder kan gaan en dat de intentie om samen te werken met de actoren behouden blijft. We volgen het verder op.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp-a): Ik sluit me heel graag aan bij de bezorgdheden van collega Caron. Ik begrijp dat de minister zegt dat hij geen voorafname wil doen. Er zal nu met alle spelers worden gepraat. Zodra die coördinator er is, zal er een visie worden ontwikkeld en zal worden gekeken wie en hoe dat allemaal kan worden samengebracht. Dat is een juiste maar ook een logische stap.

Ik heb het niet gehoord in uw antwoord maar ik wil er toch voor pleiten dat verenigingen die vandaag aanwezig zijn op het veld, die een lange traditie hebben, zoals Amaj, en die ook een zekere knowhow hebben, worden meegenomen. Vooralsnog heb ik niet begrepen dat dat niet het geval zal zijn. We zijn nog in een te vroeg stadium om die conclusie te trekken.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Vanuit de CD&V-fractie wil ik de vraag van collega Caron ondersteunen. We waren zelf op zoek naar de beheersovereenkomst, die ondertussen twee maanden geleden al ondertekend werd. Ofwel passeerde er bij collega Caron een gunstige wind ofwel kan hij beter zoeken, maar wij hadden ze na diverse pogingen nog niet gevonden. Minister, er bestaat een artikel 80, paragraaf 1, in het Kunstendecreet, dat u verplicht om die overeenkomsten over te maken aan het Vlaams Parlement. We waren eigenlijk aan het wachten op de definitieve ondertekende teksten om ook een vraag in te dienen. Maar de vraag is nu gesteld en we ondersteunen zeker uw aanpak in dezen. We hebben daar inhoudelijk geen enkel probleem mee. Dit is een formele bemerking vanuit onze fractie.

Voor de rest hebt u onze volledige inhoudelijke steun om de jeugdorkestenwerking opnieuw op poten te zetten.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: De bekommernissen van de mensen die een repliek hebben gegeven, zijn ook de mijne en blijken ook uit het antwoord dat ik nu gegeven heb. Mevrouw Brouwers, formeel klopt het inderdaad wat u zegt. Pas vorige week – als dat te laat is, wil ik me daarvoor verontschuldigen – heb ik de brief ondertekend en verstuurd naar het Vlaams Parlement waarin de beheersovereenkomsten onderweg

zijn, met postduiven. Ze zullen op uw banken terecht komen. Ik ben effectief bereid om daarover, ofwel globaal ofwel met specifieke vragen over deze of gene beheersovereenkomst, nog een debat te hebben. Ze zijn dus wel degelijk onderweg. Het is mij niet geheel duidelijk waarom we daarin enige achterstand hebben. Ze zijn een maand geleden, zoals u hebt kunnen merken, formeel ondertekend. Dit had wel iets vroeger kunnen gebeuren. Dit neemt niet weg dat er altijd tijd en ruimte is voor debat, waar ik graag op inga.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Collega Brouwers, ik zal u eerlijk bekennen dat ik niet meer weet waar ik ze gehaald heb. Ik dacht eerst uit DORIS, maar het klopt niet. Ik denk dat ik naar het kabinet van de minister een mailtje heb gestuurd om een en ander op te vragen. Dat durf ik wel eens doen. Dat kabinet is meestal zeer bereidwillig om informatie te verstrekken.

Yamila Idrissi (sp-a): Het zou toch niet mogen afhangen van de bereidwilligheid van het kabinet.

Bart Caron (Groen): Neen, maar het wordt rechtgezet. Ik heb absoluut niet de bedoeling gehad om een of andere kroon te ontbloten of van voorrechten te mogen genieten. Geef toe, mevrouw Brouwers, meestal deel ik niet in die prijzen. U hebt gelijk, maar, minister en collega's, het is belangrijk dat we een goede jeugdorkestenwerking hebben op alle niveaus, van amateur tot preprofessioneel, dat dat goed gestructureerd loopt, dat het middenveld daarbij wordt betrokken, van de amateurs in Vlamo, Koor&Stem enzovoort, tot en met de opleidingen en de zalen. Ik kijk ernaar uit dat er in de komende maanden de aanwerving van de coördinator komt en het plan van Brussels Philharmonic naar een actieve werking met alle spelers, waar Amaj er dan wellicht een van is, en ook een belangrijke speler, want het heeft een geschiedenis. Ik hoop dat er een fantastisch ambitieus plan komt. Ik herinner mij overigens persoonlijk, collega's, dat ik zelf nog, lang geleden, in een dergelijk jeugdorkest heb gespeeld. Ik heb daar een onwaarschijnlijke muzikale ervaring aan overgehouden, die tot vandaag doorwerkt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het beheer van het Museum aan de IJzer in Diksmuide en de problematiek van de ernstig teruglopende bezoekersaantallen – 1659 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Wilfried Vandaele

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik durf ervan uitgaan dat u, maar ook anderen hier in deze commissiezaal, in hun jongere jaren jaarlijks naar Diksmuide trokken om er de IJzerbedevaart bij te wonen. Ik neem aan dat u en de collega's vertrouwd zijn met de symboliek van de IJzertoren, vredesicoon en symbool van de Vlaamse ontvoogdingsstrijd, en ook een herdenkingsmemoriaal voor de gesneuvelden van de wereldoorlog, zeker wat de crypte betreft.

– Bart Caron treedt als voorzitter op.

Tot mijn verbazing en eigenlijk ook verontwaardiging, las ik in de pers verschillende krantenartikelen met titels zoals 'IJzertoren te huur', 'IJzertoren wordt verhuurd als feestzaal', 'Nooit meer oorlog, wel cava en taart'. Ik moet eerlijk zeggen dat ik daar toch wel wat van geschrokken ben.

De bovenzaal, de panoramazaal, wordt verhuurd voor privéfeestjes. Er wordt dan wel genuanceerd dat het enkel om bedrijfsfeestjes, babyborrels en dergelijke zou gaan. Ik ben ook regelmatig aanwezig op babyborrels en op bedrijfsfeestjes, maar als ik me goed herinner, zijn sommige van die feestjes ook wel uit de hand gelopen. Die nuance vind ik niet het argument om die panoramazaal te verhuren voor privéfeestjes. Dit staat los van het feit dat men blijkbaar niet alleen bereid is om de panoramazaal te verhuren voor privéfeestjes, ik lees bijvoorbeeld ook dat men zou toelaten dat er op de weide zelf een springkasteel zou worden geplaatst, misschien een zwembad en misschien kan er dan ook verstoppertje gespeeld worden in de crypte en dergelijke meer.

Als argument wordt door de heren beheerders van de IJzertoren, of de vzw Bedevaart naar de Graven aan de IJzer en Voor Vrede, Vrijheid en Verdraagzaamheid, zoals dat heden ten dage heet, het teruglopende aantal bezoekers aangehaald, alsook financiële argumenten. Men moet zich de vraag durven te stellen of het niet aan de beheerders zelf ligt dat er de afgelopen decennia een teruglopend aantal bezoekers en minder financiële inkomsten zijn, want als ik zie hoe dergelijke sites in de rest van de Westhoek en in de rest van West-Vlaanderen fenomenale bezoekersaantallen hebben bereikt in de afgelopen jaren, ook in het kader van 100 jaar Grote Oorlog, dan lijkt het mij vreemd dat er voor de IJzertoren een dergelijke neergang is.

Wat is de rol van de Vlaamse Regering? Er is de beheersovereenkomst, er is het Memoriaal van de Vlaamse Ontvoogding en Vrede. En belangrijk is natuurlijk de subsidiëring die er komt van de Vlaamse overheid, met enerzijds het culturele luik. En daarover ondervraag ik u, minister, want ik wil er onmiddellijk aan toevoegen dat ik niet alleen een vraag aan u stel, maar dat ik ook aan minister-president Bourgeois, in hoofde van zijn ministerschap van Onroerend Erfgoed, een dergelijke vraag gesteld heb.

Naast de subsidiëring voor de culturele opdracht is er 130.000 euro voor het onderhoud. Er werd via Toerisme ook heel wat geld gestopt in het bezoekerscentrum in het kader van 100 jaar Grote Oorlog.

De vraag is natuurlijk of de bijkomende invulling van de panoramazaal en het auditorium voor doeleinden nog wel iets te maken heeft met de culturele werking van het Museum aan de IJzer en dus past in de beheersovereenkomst. Meent u dat de bijkomende taakstelling en functie waar de beheerders van het museum mee uitpakken, strookt met de beheersovereenkomst met de Vlaamse overheid, wat betreft het culturele luik?

Komt er een nieuwe overeenkomst, die een antwoord moet bieden op de teruglopende bezoekersaantallen voor dit vredesmuseum, dit in het licht van de toch wel substantiële subsidiëring door de Vlaamse overheid van dit monument en museum?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Alvorens uw vragen te beantwoorden, wil ik eerst een aantal zaken over de IJzertoren wat beter proberen te situeren. In de pers zijn er berichten verschenen over dalende bezoekersaantallen. Sinds 2000 schommelen de bezoekersaantallen van de IJzertoren tussen de 70.000 en de 80.000 bezoekers per jaar. Een echte daling is daar dus niet te merken. Door de herdenking van de Eerste Wereldoorlog was 2014 een absoluut topjaar voor alle oorlogsmusea in de Westhoek. De IJzertoren trok toen 146.000 bezoekers. Maar na dat topjaar is er een algemene terugval vastgesteld voor al die musea. Dat is niet abnormaal: mensen hebben het museum recent bezocht en keren binnen een eerste periode niet direct meer terug.

Voor 2016 is er wel duidelijk een dip, met 65.000 bezoekers, maar er kan worden verwacht dat de bezoekersaantallen de komende jaren opnieuw zullen stijgen naar de getallen die ik daarnet noemde, dus minstens 70.000 tot 80.000 bezoekers. Ik zeg 'minstens', omdat het museum in 2014 ook vernieuwd werd.

Een tweede element is dat de IJzertoren het al een aantal jaren financieel moeilijk heeft. Voordat het Memoriaaldecreeet er kwam in 2011, had de organisatie een deel van haar structurele middelen verloren. De vernieuwing van het museum werd grotendeels gefinancierd door Toerisme, maar de IJzertoren moest daarin ook een eigen aandeel financieren. Omdat de structurele subsidie daarvoor niet gebruikt kon worden, werd beslist om daarvoor een aanpalend secretariaatsgebouw te verkopen. De instandhouding van het monument is ook een grote kost, die voor het grootste deel gedragen wordt vanuit Onroerend Erfgoed, maar ook hier is soms een eigen inbreng vereist.

Het topjaar in 2014 zorgde voor extra inkomsten, waardoor de financiële toestand verbeterde. Dat was echter, zoals ik al aangaf, een uitzonderlijke en tijdelijke situatie. De IJzertoren moet dus de tering naar de nering zetten, rekening houdend met de terugval van het aantal bezoekers, al zijn de perspectieven voor de toekomst ook weer vrij goed. Eind 2016 werd er een nieuwe beheersovereenkomst gesloten voor de periode 2017-2021. Naast de doelstellingen voor de culturele werking en de onroerenderfgoedwerking zijn daarin ook zakelijke en financiële doelstellingen opgenomen. Dat gebeurt trouwens in alle beheersovereenkomsten. De organisatie kreeg daarbij de opdracht om de financiële toestand nauwgezet op te volgen en waar nodig maatregelen te nemen om de financiële gezondheid van de organisatie te waarborgen.

Het verhuren van de infrastructuur aan derden is geen kernopdracht die opgenomen is in de beheersovereenkomst. Dat kan wel een aanvullende activiteit zijn, die de doelstellingen in de beheersovereenkomst ondersteunt. De IJzertoren moet waken over zijn financiële gezondheid, en de extra inkomsten door verhuur kunnen gebruikt worden ter ondersteuning van de culturele werking. Zoals u weet, hecht ik veel belang aan cultureel ondernemerschap en verwacht ik dat culturele organisaties redelijke inspanningen doen voor aanvullende financiering.

Het is een courante praktijk dat musea hun infrastructuur verhuren aan derden. Wanneer dat gebeurt, moet er uiteraard wel rekening gehouden worden met bepaalde randvoorwaarden. Ten eerste mag het geen risico's geven voor het culturele erfgoed. Een ruimte waar bijvoorbeeld kostbare schilderijen hangen, ga je dus niet verhuren voor feesten of events. Ten tweede mag de aard van de georganiseerde activiteiten niet in tegenspraak zijn met de werking en het imago van het museum. Op basis van de informatie waarover we momenteel beschikken, zie ik geen elementen die erop wijzen dat er in het geval van de IJzertoren niet voldaan zou zijn aan die randvoorwaarden. Ik besluit daarom dat ik daar op zich geen probleem in zie. Het is positief dat de IJzertoren inspanningen doet voor aanvullende financiering. De organisatie moet er uiteraard over waken dat dergelijke activiteiten niet in tegenspraak zijn met de culturele erfgoedwerking. Ze mogen geen risico's meebrengen voor het erfgoed.

Er zijn geen plannen om een nieuwe beheersovereenkomst te sluiten. Er is nog maar net een nieuwe beheersovereenkomst gesloten voor de periode 2017-2021. Bij de onderhandeling daarover was het teruglopen van de bezoekersaantallen na 2014 al bekend, alsook de financiële gevolgen ervan. Net daarom is er in de beheersovereenkomst een doelstelling opgenomen om ook aandacht te hebben voor de financiële gezondheid van de organisatie.

Mijnheer Sintobin, u hebt mij de principiële vraag gesteld, ik heb u daar een pragmatisch antwoord op gegeven. Verder zou ik, hoewel u mij de vraag stelt als

minister van Cultuur, als minister van Media willen antwoorden dat er in de pers-artikelen misschien een kleine reductie van de werkelijkheid gebeurd is en dat een en ander veel genuanceerder is dan uit bepaalde persberichtgeving mag blijken. De twee veiligheidsmechanismen zijn uiteraard: er mag geen risico zijn voor de cultureelerfgoedwerking an sich en er mag geen risico zijn voor de aard van de werking. De IJzertoren is inderdaad een iets bijzonderder of specialer monument, vandaar ook het Memoriaaldecreet van dit Vlaams Parlement, maar ik ben er zeker van dat men hierin niet alleen een goed evenwicht zal vinden, maar dat men hier ook omzichtig mee zal omgaan binnen de werking en binnen de vzw.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, bedankt voor uw antwoord. Wat de pers betreft, hadden we gisteren al hetzelfde verhaal bij minister Tommelein, aan wie een actuele vraag werd gesteld op basis van persartikelen. Ik heb de indruk dat alle ministers, als er een vraag wordt gesteld, zeggen dat de pers niet correct was, alhoewel de pers wel iets genuanceerder moet zijn. Ik ben tevreden dat u enige nuance legt wat betreft het dalende bezoekersaantal. Ik heb al in andere commissies, onder andere de commissie Toerisme, gesteld dat we in de periode '14-'18 met een topevenement zaten, waardoor die bezoekersaantallen natuurlijk de hoogte inschoten. Ik heb ook altijd gewezen op het gevaar dat bestond van een daling na de periode van de Grote Oorlog. De cijfers van de IJzertoren bewijzen dat.

Ik ben het met u eens dat er financieel misschien wel een en ander moeilijk ligt voor de IJzertoren om alles in goede banen te kunnen leiden en dat men daarvoor het secretariaat heeft verkocht, en dat men, zoals iedereen trouwens, de tering naar de nering moet zetten en dat men op zoek moet gaan naar een aanvullende financiering.

U zegt dat u pragmatisch antwoordt op een principiële vraag. Dat is correct natuurlijk, maar u zult ook begrijpen dat ik de vraag stel vanuit zekere principes – ik ga niet zeggen vanuit een ideologie, maar toch. U gaat in uw antwoord een beetje voorbij aan de symboliek van de IJzertoren en wat de IJzertoren voor velen van ons, en hopelijk ook voor u, nog altijd is, namelijk een symbool van de vrede, een symbool van de Vlaamse ontvoogdingstrijd en een herdenkingsmemoriaal voor de vele Vlaamse soldaten die gesneuveld zijn tijdens beide grote oorlogen.

Ik denk trouwens niet dat met het organiseren van bedrijfsfeestjes of babyborrels aan 500 euro per evenement, men plots aan 2 miljoen euro zal komen om de IJzertoren te renoveren. Ik denk dat dat een pleister op een houten been is en dat men op zoek moet gaan naar andere financieringsbronnen.

Ik weet natuurlijk, voorzitter, dat we hier niet de hele discussie moeten voeren over het verloop van de IJzerbedevaarten en alle tegenstellingen die in de afgelopen decennia gegroeid zijn. Maar stel u even voor dat men plots met het idee komt om een babyborrel of een bedrijfsfeestje te organiseren boven op de Menenpoort, of in het bezoekerscentrum van Tyne Cot Cemetery, of op het Soldatenfriedhof in Langemark, waar ook een museum bij is. Ik weet wel dat dit onze bevoegdheid niet is, maar kunt u zich voorstellen dat iemand dat voorstelt, en hoe groot de verontwaardiging zou zijn, niet alleen hier, maar ook in het buitenland?

Ik vind het jammer dat u geen standpunt inneemt, minister. Ik begrijp het wel, vanuit uw positie gezien, dat u een pragmatisch antwoord geeft, maar ik kan absoluut niet akkoord gaan met het tweede luik van uw antwoord.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het is misschien wijs dat we nu even afwachten. We weten dat er een nieuwe beheersovereenkomst ondertekend is. We weten dat daarin een aantal zaken verfijnd zijn, zowel wat de zakelijke aanpak als de inhoudelijke aanpak betreft, met nieuwe, scherpere klemtonen, conform het rapport dat het Vlaams Vredesinstituut hier in dit huis heeft opgemaakt. Ik denk dus dat we nu moeten kijken hoe de vzw daarmee omgaat en welke effecten dat heeft op de thema's die de collega aanhaalt, op bijvoorbeeld het museum op de site. Ik vermoed dat we in deze fase misschien even moeten kijken hoe de zaken lopen en hoe men met die nieuwe beheersovereenkomst aan de slag gaat.

Bart Caron (Groen): Ik wil mij ook even aansluiten, collega's. Ik wil eerst verwijzen naar een vraag die ik aan de minister-president gesteld heb, een week of vier geleden, naar aanleiding van de ondertekening van de beheersovereenkomst tussen de beide partijen hierover, waar heel veel van die elementen ook aan bod komen, behalve die jeugdfuiven of die babyborrels, die pas daarna zijn gekomen. Ik heb ook mijn bekommernis uitgesproken over de noodzaak om die site en de kwaliteit ervan verder te laten groeien.

Het is ook een decreet, collega's. Het is niet alleen een regeringskwestie, het is ook een kwestie van ons allemaal. We hebben een aantal jaar geleden een decreet goedgekeurd – de heer Vandaele was daar zeker al bij, en de heer Sintobin, en misschien wel nog collega's – om die site hoogwaardig uit te bouwen rond die twee centrale begrippen van vrede en de Vlaamse ontvoogding. Dat is ook zo, en laat ons daar niet rond de pot draaien.

Er zijn er al een aantal transformaties gebeurd. En het is een heel lastige site. Museaal is het heel erg moeilijk om in die toren iets moois te maken. Anderzijds blijf je met een grote oppervlakte en met een onroerende erfgoedkost van onderhoud van die toren, maar ook van de toren die gedynamiteerd is en van de andere stukken errond en de gebouwen rond de toren. In die zin heb ik gereede twijfels of het mogelijk is om met de bestaande middelen de beide opdrachten op topniveau te vervullen.

Ik weet wel heel goed, collega's, dat er een zekere spanning zit op de achterliggende ideologie en de visie van het IJzerbedevaartcomité en de visie van de Vlaamse Regering enzovoort. Ik had heel graag gehad dat die ideologische lagen er bij alle spelers een beetje af konden gaan. Met de Dossinkazerne in Mechelen is er een memoriaal gemaakt van een onwezenlijk hoog topniveau, ook na een lastig traject met de gemeenschappen daar, maar ook met een uitkomst waar Vlaanderen heel fier op mag zijn, dat we op die manier de Holocaust en alles wat daarmee te maken heeft, gedenken en herdenken en vredeseducatie kunnen ontwikkelen. Ik denk dat er een en ander moet gebeuren om dat ook op die IJzersite te doen. De Vlaamse Regering heeft ter zake een belangrijke verantwoordelijkheid.

Het is niet zo dat er niets gebeurt. Ik weerhoud me ervan kritiek te geven, maar er ligt overal wel een stuk van de verantwoordelijkheid om het niveau op te krikken en de herwaardering van die site aan te pakken. Misschien moet de site een beetje ontdaan worden van de ideologische symboolwaarde, net om die sprong voorwaarts te kunnen maken als cultureel en historisch erfgoed.

Dat voor de rest musea op zoek gaan naar extra inkomsten, is volgens mij terecht. Uiteraard moeten de nieuwe activiteiten passen in de bestaande werking en mogen ze daar niet haaks op staan. Dat soort dingen doet men op die site, maar ook op andere plaatsen, trouwens al heel lang. Die extraatjes maken vaak het verschil.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik begrijp dat het om een moeilijke site gaat, omdat de symboliek daar zo hoog ligt. Los daarvan wil ik het vooral hebben over de culturele erfgoedwaarde die de site ook heeft. In de beheersovereenkomst leggen we duidelijk die nadruk: we moeten dit beheren als een culturele-erfgoedinstelling, waarbij we altijd mikken op een zo breed mogelijk publiek.

Het cultureel ondernemerschap is in elke culturele-erfgoedorganisatie van belang, ook het zoeken naar aanvullende financiering. Als we in de beheersovereenkomst duidelijke afspraken gemaakt hebben over het zakelijke aspect en het opkrikken van de financiële gezondheid, denk ik dat het goed is dat er gezocht wordt naar aanvullende financiering door de uitbating van een gedeelte van die weide of het gebruik van de locatie voor allerlei andere zaken. De voorbeelden die in de pers zijn verschenen, zoals het geven van een babyborrel, waren misschien niet zo goed gekozen, maar het principe is goed, zowel om aanvullende financiering als om een breder publiek aan te trekken, dat op die manier toch in contact kan komen met die gedachte van vrede en met de Vlaamse ontvoogding. Ik sta dus helemaal achter dat principe.

Dan kom ik nog even terug op wat de heer Sintobin zei over de bezoekers. Wat de herdenking van de Eerste Wereldoorlog betreft, is er in het verleden sterk geïnvesteerd in duurzame infrastructuur. Ik vind het altijd een beetje vreemd dat men zich afvraagt wat er zal gebeuren na 2018. Er zal altijd een publiek zijn voor het herdenkingstoerisme. De minister van Toerisme en Toerisme Vlaanderen blijven daarop inzetten, ook na 2018. Heel die regio heeft daar baat bij en ondertussen wordt dat toeristisch verder verbreed om mensen langer in die regio te houden en de weg te laten vinden naar de verschillende sites. In dit verband vormen de IJzertoren en het memoriaal zeker een site die de moeite waard is om te bezoeken.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, ik sluit me aan bij uw voorzichtige beschouwingen.

Mijnheer Sintobin, het is niet mijn bedoeling de indruk te wekken dat er geen correcte verslaggeving in de pers zou zijn. Het is veeleer een vaststelling dan een waardeoordeel te stellen dat de waarheid soms gereduceerd wordt tot behapbare formats in krantenkolommen.

Ik ben mij terdege bewust van de symboliek van de plek en van de toren. Zowel de heer Vandaele, met enig geduld, als mevrouw Coudyser, met de bijkomende insteek rond de publiekswerking, hebben hier zinvolle zaken gezegd. Het moet inderdaad bekeken worden en men mag daar niet te ver in gaan, maar het zou kunnen dat met het openstellen van de site, in het bijzonder van de bovenste verdieping, daar nu mensen ontvangen kunnen worden die daar anders nooit zouden zijn geweest.

We zullen hier goed over waken. Ik denk ook dat de evenwichten die in de beheersovereenkomst zitten, voldoende garanties en voldoende duidelijkheid bieden. Binnen het eerstkomende jaar moeten we kijken hoe de brede werking, in al zijn facetten, van de IJzertoren als memoriaal zal evolueren.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik zei al dat ik geen probleem heb met de zoektocht naar alternatieve en nieuwe financiering. Misschien moeten de treden in de toren voor een tweede keer verkocht worden aan het brede publiek.

Voorzitter, u begrijpt dat mijn vraag vanuit een zekere overtuiging wordt gesteld en dat ik problemen heb met de invulling die nu hoogst waarschijnlijk gegeven zal worden en die volgens mij ook geen effect zal hebben op het totaalplaatje.

We weten al lang dat de N-VA een partij is met vele gezichten. De heer Vandaele neemt een afwachtende houding aan, mevrouw Coudyser kan zich terugvinden in de evolutie, maar ik wil u ook nog een citaat voorleggen van de heer Cordy, N-VA parlements lid en collega van de twee eerstgenoemden. Hij zegt: "Het catering-bedrijf Demurie-De Belder heet u welkom vooral uw privéfeesten in wat ooit als bedevaartsoord is opgebouwd met bijdragen van de gewone mensen uit de Vlaamse beweging. Zouden beiden niet beter de eer aan zichzelf houden en het beheer van dit monument aan andere overlaten?"

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over afvloeiingen bij de VRT – 1621 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het Toekomstplan van de VRT – 1633 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Wilfried Vandaele

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Het transformatieplan van de VRT houdt onder meer de afvloeiing van 220 tot 265 personeelsleden in. Zoiets is nooit aangenaam, zeker niet voor de betrokkenen.

Blijkbaar moeten voornamelijk mensen uit ondersteunende diensten en functies vertrekken, niet meteen leidinggevend. Nochtans, als de VRT slanker en performanter moet worden, zou dat het best gebeuren over alle geledingen.

Er wordt blijkbaar wel werk gemaakt van een betere bedrijfscultuur, zeker bij de leidinggevend, die zich onlangs hebben teruggetrokken om daarover na te denken.

Hoeveel personeelsleden vloeien er nu effectief af? Hoeveel mensen worden ontslagen, gaan met prepensioen of met pensioen? Worden er nog andere regelingen toegepast en zo ja, welke? Is er ook begeleiding voor deze mensen, zoals outsourcing? Zijn die afvloeiingen proportioneel verdeeld over de leidinggevend en de uitvoerende medewerkers? Over welke soort functies gaat het? Wordt er overleg gepleegd met de vakbonden over de afvloeiingen? Passen deze stappen binnen het transformatieplan en de beheersovereenkomst?

De directie trok zich vorige week terug in een tweedaagse 'Fier op de VRT' om zich te bezinnen over de bedrijfscultuur en het werk van de leidinggevend. Wordt hierover verslag uitgebracht aan alle medewerkers?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Op 20 september 2016 keurde de raad van bestuur van de VRT het principiële voorakkoord voor sociaal plan, bereikt tussen de directie en de sociale partners, goed. Dit werd later op het Sectorcomité XVIII van 10 oktober 2016 bekrachtigd.

Dit Toekomstplan moet de VRT in staat stellen om het hoofd te bieden aan de besparingen die door de Vlaamse Regering opgelegd werden. De gedelegeerd bestuurder van de openbare omroep, Paul Lembrechts, zag bij aankondiging van het akkoord de toekomst alvast rooskleurig in: "Dit plan biedt ons de mogelijkheid om op een billijke manier te evolueren naar een meer wendbare VRT: er is

een maximaal behoud van werk, de inspanningen worden evenwichtig verdeeld en tegelijkertijd blijft ons aanbod gevrijwaard. Dit plan stelt ons in staat om uit te groeien tot een meer modern bedrijf, een met minder administratie en met meer ruimte voor creativiteit, talent en het toepassen van nieuwe technologieën.”

Het Toekomstplan stelde voorop om in te zetten op arbeidsherverdeling en natuurlijke uitstroom, om aldus de sociale impact zo veel mogelijk te beperken. Rekening houdend met de 50 creatieve talenten en digitale profielen die extra in dienst zullen worden genomen, zou het netto-banenverlies 'slechts' 155 vte's bedragen.

Minister, kunt u mij een stand van zaken geven van de implementatie van het VRT-Toekomstplan? Hebt u zicht op de concrete maatregelen die reeds getroffen zijn in het kader van de loonmatiging, bijvoorbeeld het afschaffen van bepaalde vergoedingen? Kunt u toelichten of de beoogde maatregelen rond arbeidsherverdeling, met name de optie voor werknemers om eindejaarspremie en/of zondagvergoedingen om te zetten naar vakantiedagen en de keuze voor 60-plussers om vier vijfde te gaan werken aan 90 procent van het loon, voldoende hun vruchten afwerpen?

Hoeveel werknemers moeten ondertussen elders tewerkgesteld worden? Welke omkadering biedt de VRT om hen te begeleiden bij de zoektocht naar nieuwe tewerkstelling, zowel binnen de VRT als daarbuiten? Voor hoeveel mensen is er ondertussen sowieso geen plaats meer binnen de VRT? Zijn er indicaties dat het netto-banenverlies meer dan 155 vte's zal bedragen?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, collega's, ik schets kort de situatie. De beheersovereenkomst 2016-2020 stelt dat de VRT voortwerkt aan een moderne, wendbare en dynamische mediaorganisatie. Daartoe werd een Toekomstplan uitgewerkt, waarbij de organisatie inzet op meer flexibiliteit en efficiëntie, en gelijktijdig een besparingstraject doorloopt.

Samen met de vakbonden zocht de VRT naar maatregelen die de impact op het personeelsbestand konden beperken. Het sociaal overleg leidde ertoe dat de komende jaren minder personeelsleden de VRT zullen moeten verlaten dan oorspronkelijk geraamd. In oktober vorig jaar werd het Sociaal Plan goedgekeurd. De maanden die erop volgden, stonden in het teken van de implementatie en de communicatie van de verschillende maatregelen in het plan.

Ik beantwoord nu uw vragen. Voor hoeveel mensen is er geen plaats meer bij de VRT? De VRT heeft geen indicaties dat het nettobanenverlies meer dan 156 vte's zal bedragen. Dat is het resultaat van een vermindering met 206 vte's en een instroom van 50 vte's via nieuwe digitale profielen. Voor de overgrote meerderheid van de functies – 198 vte's – is reeds een oplossing gevonden. Momenteel wordt nog voor een 8-tal personen – uitgedrukt in vte's – een loopbaanbegeleidingstraject naar een nieuwe interne functie opgestart.

Zijn die afvloeiingen proportioneel verdeeld over de leidinggevenden en de uitvoerende medewerkers? De vermindering van het aantal vte's bij de diverse VRT-afdelingen gebeurde op de volgende wijze. Voor het management en de ondersteunende functies is een lineaire vte-vermindering met 10 procent toegepast. De vermindering van vte's in de mediaproductieafdelingen gebeurt op basis van twee inhoudelijke uitgangspunten. Een: de VRT maakt gerichte keuzes welke producties de omroep nog kan realiseren, rekening houdend met het budget en de keuzes over wat ze intern dan wel extern zal produceren. Twee: ze houdt rekening met de mate waarin de diverse afdelingen dankzij kostenefficiëntie-oefeningen een significante besparing kunnen realiseren. Daar gebeuren de

afvloeiingen dus niet lineair. In de praktijk betekent dit wel dat de vermindering van het aantal vte's min of meer proportioneel is verdeeld over de verschillende afdelingen, met uitzondering van de VRT-nieuwsdienst, waar de vermindering zeer beperkt blijft.

Wordt er overlegd met de vakbonden over de afvloeiingen? Uiteraard is dat zo, niet alleen omdat dit wettelijk moet, maar ook omdat dit zorgt voor de best mogelijke verstandhouding. Alle genomen maatregelen zijn in overeenstemming met het sociaal akkoord dat in september 2016 is afgesloten, en dat in het verlengde ligt van de beheersovereenkomst en het Toekomstplan dat ook wel het Transformatieplan wordt genoemd.

Voor de opvolging van de medewerkers van wie de functie op termijn verdwijnt, is een hertewerkstellingscel opgericht. Die is samengesteld uit leden van de drie representatieve vakbonden en vertegenwoordigers van de hrm-afdeling van de VRT. De hertewerkstellingscel komt op geregelde tijdstippen samen om alle aspecten van de hertewerkstellingstrajecten op te volgen. Er wordt besproken hoe de medewerkers in zo'n traject het best worden opgevangen en begeleid. Alle partijen kunnen voorstellen en oplossingen aanbrengen met het oog op de hertewerkstelling van de betrokken medewerkers.

Hoe zit het met de concrete maatregelen die reeds zijn getroffen in het kader van de loonmatiging? Het sociaal plan voorziet in een besparing van 5,1 miljoen euro op het personeelsbudget tegen 2020. Dat gebeurt met loonkostenbeperkende maatregelen, zodat de vte-vermindering van oorspronkelijk 265 vte's naar 206 vte's kan worden teruggebracht – inclusief de netto-instroom van 50 vte's. Anderzijds gebeurt de vermindering van 206 vte's tegen 2020 dankzij arbeidsherverdeling, de natuurlijke uitstroom en hertewerkstellingstrajecten. Meer in detail betekent dit dat alle loonkostenbeperkende maatregelen worden uitgevoerd zoals in het sociaal plan vermeld. Ze zullen, zoals vermeld, minimaal de vooropgestelde 5,1 miljoen euro besparing realiseren. Dat gebeurt onder meer door een matiging van de jaarlijkse loonsverhoging; een verlaging van de variabele verloning van het management; een schrapping van 16 diverse vergoedingen en een aanpassing van 6 andere vergoedingen; een verlaging van de vergoeding voor werken op zon- en feestdagen; het schrappen van de interne cumulvergoeding; nieuwe planningsprincipes, driemaandelijks afrekenperiodes voor gewerkte uren, een beperking van de overuren; en allicht nog enkele andere maatregelen.

De vte-vermindering met 206 eenheden tegen 2020 wordt als volgt gerealiseerd. In 2016 wordt reeds 44,6 vte's bespaard dankzij het beperkt vervangen van de natuurlijke uitstroom en dankzij loopbaanonderbreking. Dankzij arbeidsherverdeling – de mogelijkheid om extra verlofdagen te 'kopen' – kan men 13,8 vte's realiseren. 139,2 vte's kan men realiseren dankzij pensionering, gekend vrijwillig vertrek en reeds gerealiseerde interne mutaties. Nog een 8-tal medewerkers – uitgedrukt in vte – zullen een hertewerkstellingstraject volgen waarbij in de eerste plaats wordt gekeken naar het invullen van een interne openstaande functie.

Er is gevraagd naar de arbeidsherverdeling en naar de 60-plussers. De regeling voor 60-plussers heeft weinig tot geen impact. De vroegere mogelijkheid om te kiezen voor loopbaanonderbreking tot aan het pensioen zorgt ervoor dat reeds veel 60-plussers deeltijds werken. De nood aan deze maatregel blijkt vandaag dus eerder beperkt te zijn. Het 'kopen' van extra verlofdagen, onder andere via het omzetten van de eindejaarspremie en/of zondagsvergoedingen, heeft geleid tot 13,8 vte's minder afbouw van personeel in de getroffen functies.

Hoe zit het met de tewerkstelling elders? Medewerkers die in een hertewerkstellingstraject terechtkomen – een 8-tal vte's –, kunnen terecht bij de hrm-afdeling van de VRT en het hrm-bedrijf Ascento. Ascento biedt een volledig

loopbaanbegeleidingstraject aan. De begeleiding die deze medewerkers krijgen, is bedoeld om in de eerste plaats een nieuwe functie binnen de VRT te vinden. Als de medewerker ervoor kiest, kan er ook nu reeds buiten de VRT naar opportuniteiten worden gezocht. Slechts als op termijn de begeleiding niet leidt naar een nieuwe hertewerkstelling binnen de VRT, kan worden overgegaan tot ontslag. Gegeven de reeds gerealiseerde oplossingen, zal dit allicht niet of maar voor een zeer beperkt aantal medewerkers het geval zijn. Alle maatregelen zijn opgenomen in het sociaal akkoord dat is opgemaakt conform het Toekomstplan en de Beheersovereenkomst 2016-2020.

De directie trok zich vorige week terug in een tweedaagse onder de noemer 'Fier op de VRT'. Het doel was zich te bezinnen over de bedrijfscultuur en het werk van de leidinggevenden. Wordt hierover verslag uitgebracht aan alle medewerkers? Hoe staat het daarmee? Het is niet zo dat de VRT-directie zich terugtrok voor deze tweedaagse. Het ging om 238 medewerkers van de VRT. Dat waren in de eerste plaats de leidinggevenden van de VRT en al haar afdelingen, maar ook verschillende andere medewerkers namen deel. De zogenaamde Fier-op-de-VRT-tweedaagse had tot doel bouwstenen aan te reiken die moeten helpen bij de ontwikkeling van een nieuwe organisatiecultuur binnen de VRT. Tijdens de tweedaagse heeft de directie meermaals aangegeven dat het de bedoeling is dat de leidinggevenden hun inspiratie en actieplannen in het kader van de cultuurverandering delen, bespreken en vormgeven met hun teams. Op het eind van de tweedaagse kregen de leidinggevenden ook expliciet de opdracht mee om aan hun team of afdeling te vertellen wat ze op de tweedaagse hebben gedaan. Er werden het voorbije jaar – ook naast de leidinggevenden – al heel wat medewerkers betrokken bij dit veranderingstraject. In de volgende fasen zullen geleidelijk alle medewerkers nauwer worden betrokken.

Bart Caron (Groen): Dank voor het antwoord, minister. Commentaar heb ik niet. Kunt u eventueel nog eens herhalen wat u zei over die 44,6 vte's en de loopbaanonderbrekingen? Het ging me allemaal wat te snel. In elk geval past alles in wat er in het Transformatieplan staat, en er wordt ook overleg gepleegd.

Katia Segers (sp.a): Dank voor het grondige overzicht, minister. Uit uw cijfers blijkt dat het Transformatieplan nauwgezet wordt uitgevoerd. Dat is wellicht mede dankzij het uitstekend overleg met de sociale partners het geval. Niettemin heerst er nog steeds onrust bij het personeel. Er was nogal wat ongenoegen over dat 'Fier op de VRT'-initiatief, en dat lag allicht aan de basis van de vraag van de heer Caron. Mensen bekeken dat als een hoerashow, terwijl er ongerustheid heerste. Men stelt ook vast dat sommige zaken worden uitbesteed omdat men het intern niet meer aankan. Afgelopen zondag zag ik een interview met Kurt Van Eeghem, die het erg spijtig vindt dat hij met pensioen moet gaan. Ik vang heel wat positieve geluiden op over ceo Paul Embrechts. Hij wordt blijkbaar erg gewaardeerd. De wonde die de besparingen hebben veroorzaakt, is zeker nog niet geheeld, maar ik ga ervan uit dat het Transformatieplan wordt uitgerold zoals is gepland.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Zelf heb ik niet veel nieuws vernomen, tenzij dat het om een 'work in progress' gaat en we nu de uitrol van het Toekomstplan meemaken. Ook op het eind van vorig jaar heerste er nogal wat ongerustheid toen we hier de begroting met daarin de niet-indexering van de werkingsmiddelen hebben goedgekeurd. Er werd toen door sommigen gezegd dat dit voor extra ontslagen zou zorgen. Dat blijkt dus niet het geval te zijn, want u vermeldt hier de cijfers die we altijd al hebben gehoord. Weet u hoe de VRT die vermindering van de werkingsmiddelen zal opvangen? Klopt het dat dit geen weerslag zal hebben op het personeelsbestand? Het denkspoor om mensen die in het hertewerkstellingstraject

zitten in andere diensten van de Vlaamse administratie onder te brengen, blijkt niet echt nodig te zijn. Of wordt dat nog onderzocht?

Wilfried Vandaele (N-VA): Het antwoord van de minister is redelijk geruststellend. Het is nooit plezierig voor mensen als ze denken dat er ontslagen kunnen vallen en niet weten wat er in concreto zal gebeuren. Zowel wat het aantal personeelsleden betreft als wat betreft de maatregelen vermeld door de minister inzake overuren en extra vergoedingen, denk ik dat we mogen stellen dat men de efficiëntie-oefening maakt zonder dat aan de opdracht van de omroep word getornd. Ik heb het gevoel dat het allemaal behoorlijk goed verloopt.

Minister Sven Gatz: Wat de cijfers betreft, bedroeg de oorspronkelijke raming van het aantal afvloeiingen 265 vte's. Ik gebruik de term 'vte', want vanuit het perspectief van hrm werkt men met die term. Zelf ben ik er mij goed van bewust dat het over mensen gaat. In werkelijkheid zijn het 206 vte's geworden, waarbij we de instroom van 50 vte's niet mogen vergeten. Er zijn 44,6 vte's die via de uitstroom en loopbaanonderbrekingen worden 'gevonden'.

Er zijn 13,8 vte's die door arbeidsherverdeling, met name de mogelijkheid om extra verlofdagen te 'kopen', kunnen worden gerealiseerd. De grote groep van 139,2 vte's kan worden gerealiseerd door pensionering, vrijwillig vertrek en reeds gerealiseerde interne mutaties. Dan blijven nog een 8-tal medewerkers uitgedrukt in vte over. Als we die 44,6 en die 13,8 en die 139,2 optellen, kom ik aan 205,6. Afgerond naar boven is dat 206. Dus de rekening, als ik het zo oneerbiedig mag zeggen, klopt. We weten allemaal dat het niet over cijfers maar over mensen gaat.

Het is voor het management altijd dansen op een slappe koord. Men organiseerde een tweedaagse 'Fier op de VRT'. Daaruit zou kunnen worden afgeleid dat men een hoerashow wou opvoeren. Ik denk niet dat dit de bedoeling is geweest van het management en de directie. Ik denk dat men eerder zoekt naar een omslag, onder het motto 'we moeten hoe dan ook verder en dan het liefst in een positieve geest'. Dat lijkt mij de strekking van één en ander. Ik geloof ook dat het evenwicht dat het management nu nastreeft, het juiste is.

Ik wil daarbij toch ook wel, al zullen sommigen deze woorden misschien niet als authentiek aanvoelen, alle betrokkenen danken voor de sereniteit waarmee een zeer moeilijke operatie, ik zal niet zeggen tot een einde is gebracht, maar toch met veel overleg en geduld in de steigers is gezet en nu verder wordt uitgevoerd. Dat geeft blijk van een grote maturiteit van de organisatie. Het geeft ook blijk, dat moet ik samen met u vaststellen, van een bepaalde solidariteit binnen het huis.

Mevrouw Brouwers, ik zal uw vragen algemeen beantwoorden omdat dit binnenkort voorligt op de begrotingscontrole. Er is inderdaad een verschil tussen de werkelijke kost van het plan dat ik u hier net heb uiteengezet, en de transformatiekost waar de VRT voor de Vlaamse Regering een beroep op mocht doen. Dit is positief bedoeld, met andere woorden de reële kost is namelijk lager dan het voorziene krediet. Hoe we dit juist oplossen, ook gekoppeld aan de problematiek die u daarnet gaf, ligt nu voor bij de bespreking van de begrotingscontrole 2017; de sfeer is sereen en constructief. Ik maak me daarover relatief weinig zorgen met betrekking tot een bepaald perspectief voor het Huis van Vertrouwen.

Inzake de tewerkstelling van VRT-medewerkers bij de Vlaamse overheid zal ik navraag doen. Aangezien we nu bij acht vte's uitkomen, voor wie het nu nog onzeker is wat er gaat gebeuren, zal het eerder beperkt zijn. Ik zal navragen welke bijkomende stappen of bruggen richting Vlaamse overheid al dan niet nog moeten worden gezet. Het is misschien nog iets te vroeg, maar ik zal u antwoorden wat het perspectief is dat destijds toch is gecreëerd.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik dank u voor de toelichting, minister.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Minister, u sprak van de sereniteit die u waardeert bij de moeilijke operatie die moest worden doorgevoerd. U kent ons standpunt dat er sinds 2014 bij de VRT al geen vet meer op de soep zat. De besparingen die u bij uw aantreden aan de VRT hebt opgelegd, waren buitensporig groot.

Ik wil mijn appreciatie uitspreken voor het personeel en de directie ook van de VRT. Zij slagen er desondanks in om de VRT relevant te houden, ook al zit iedereen op zijn tandvlees. Zij werken om te blijven voldoen aan de hoge standaard die wij verwachten van de VRT in al haar kernopdrachten. Met die pluim aan het personeel wil ik eindigen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de nieuwsbeleving van jongeren met een migratieachtergrond – 1675 (2016-2017)

Voorzitter: de heer Wilfried Vandaele

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Minister, Mediawijs lanceerde vorig jaar een projectoproep voor 'rePresent'. Dit project beoogde een dialoog op te starten tussen jongeren met een migratieachtergrond uit stedelijke buurten en professionele mediamakers over representatie en beeldvorming van jongeren met een migratie-achtergrond in de media. Een noodzakelijk project was dat volgens mij. Deze dialoog moest leiden tot gezamenlijke antwoorden op de gepercipieerde uitdagingen daaromtrent.

De belangrijkste conclusies van dit dialoogtraject komen – helaas – niet echt als een verrassing. Zo vinden jongeren met een migratieachtergrond dat ze nauwelijks een stem krijgen in de Vlaamse nieuwsmedia. Als ze wel aan bod komen, is dat volgens hen vaak in een negatieve context. "Ze snakken naar een accurate, genuanceerde en respectvolle beeldvorming", zo wordt opgemerkt in het samenvattende rapport. Daarnaast onderlijnt dit onderzoek nogmaals dat jongeren wel degelijk geïnteresseerd zijn in maatschappelijke thema's, die dichtbij hun leefwereld liggen, zoals integratie, onderwijs en gezondheid, maar dat ze op hun honger blijven zitten. Er is nood aan meer nieuws op maat van jongeren, zowel wat betreft taalgebruik als thema's.

StampMedia, dat 'rePresent' uitvoerde, heeft de resultaten van dit dialoogtraject gekristalliseerd tot acht concrete tips voor nieuwsredacties en mediamakers: normaliseer diversiteit, bouw je netwerk uit, spreek met jongeren in plaats van over jongeren, integreer nuance en balans in ieder nieuwsitem, voorzie in gratis duidingsitems online, hou het kort, visueel en verstaanbaar, stop met benoemen, bied oplossingen aan.

Nieuws is een venster op de wereld, dat geldt voor elk van ons, jong en oud. Minister, u zult het ongetwijfeld met mij eens zijn dat het cruciaal is om jongeren – in het bijzonder die met een migratieachtergrond – via zoveel mogelijk nieuws-media te bereiken. Onderzoek toont immers aan dat burgers die de actualiteit volgen niet alleen beter geïnformeerd zijn, maar tevens meer sociaal vertrouwen hebben en actiever betrokken zijn in de maatschappij. Daarom vond ik het belangrijk om hier een vraag over te stellen.

Minister, hoe gaat u de concrete aanbevelingen uit 'rePresent' implementeren in uw toekomstig beleid? Waar dienen voor u de klemtonen te liggen?

Ziet u een mogelijkheid voor een vervolgproject? Welke initiatieven worden ondernomen om de resultaten van 'rePresent' breder te verspreiden onder nieuwsredacties en mediamakers? Ziet u hierin een rol weggelegd voor de Mediacademie?

Het onderzoek onderstreept nogmaals het belang van het uitbouwen van voldoende diverse netwerken. Hoe staat het met de verdere uitbreiding en het gebruik van de expertendatabank?

Acht u het mogelijk om in het kader van de financiering van innoverende nieuws-media-initiatieven een projectoproep te lanceren die zich richt op het uitwerken van nieuwsberichtgeving op maat van jongeren?

Voor de openbare omroep wordt diversiteit als criterium vastgelegd in de beheers-overeenkomst. Op welke manier denkt u private mediabedrijven te kunnen stimuleren om te werken aan diversiteit, zowel op de redactie als in de berichtgeving?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Het project 'rePresent' kadert in het jaarplan 2016 van het Vlaams Kenniscentrum voor Mediawijsheid. Voor haar projectlijn 2016 organiseerde het kenniscentrum in samenwerking met StampMedia het project 'rePresent', een dialoogtraject tussen jongeren met een migratie-achtergrond en professionele mediamakers over hoe de jongeren de media beleven en hoe een beter begrip van en inzicht in de representatie en beeldvorming van deze doelgroep in de media kan worden bewerkstelligd.

Nieuwsmedia zijn voor veel mensen de belangrijkste leverancier van informatie over jongeren met een migratieachtergrond. Daarnaast is het ook belangrijk voor de identiteitsvorming van de jongeren zelf. Indien een jongere zich niet kan herkennen in de maatschappij, kan dit leiden tot gevoelens van vervreemding. Daarom lanceerde het kenniscentrum deze projectoproep die ook deel uitmaakt van het Actieplan ter preventie van radicaliseringsprocessen van de Vlaamse Regering. Met het project 'rePresent' gaat het kenniscentrum in overleg met lokale en nationale media om sociale cohesie te stimuleren en democratische waarden te ondersteunen. Het kenniscentrum organiseerde een open oproep voor partners voor dit project en voorzag daarvoor in een financiering van 45.000 euro.

De jongerenmediaorganisatie StampMedia in Antwerpen werd als partner gekozen en voerde het project uit. StampMedia wordt overigens structureel gefinancierd vanuit het Vlaams jeugdbeleid, en heeft als doel het versterken van de stem van jongeren tussen 16 en 26 jaar en het dichten van de inhoudelijke en vormelijke kloof tussen media en jongeren. rePresent is een dialoogtraject tussen 208 jongeren uit een stedelijke context en met een migratieachtergrond enerzijds en 12 professionele mediamakers anderzijds.

Het totaal aan inzichten die de jongeren en de journalisten opdeden, werd herleid tot acht concrete tips voor mediamakers. Deze acht tips haalde u al aan in uw vraag. De tips werden in samenwerking met de jongeren uitgewerkt in leuke, laagdrempelige video's. Die kunt u terugvinden op de website van het Kenniscentrum Mediawijsheid en die van StampMedia. De resultaten werden op 22 maart voorgesteld aan de studenten Journalistiek en Communicatiemanagement van de Arteveldehogeschool in Gent. De resultaten van het project haalden diverse pers, wat zeer goed is, onder andere het programma Hautekiet op Radio 1 en artikels op verschillende nieuwssites en in verschillende kranten.

Ik kom tot uw eerste vraag. Uit het dialoogtraject kwamen twee belangrijke thema's naar voren waar ik in mijn beleid en acties wil op focussen: ten eerste de representatie van jongeren met een migratieachtergrond in de media, en ten tweede de mate waarin jongeren nieuws gebruiken, zoeken, vinden en ervaren. Wat het eerste thema betreft, werden op basis van de resultaten acht strategieën geformuleerd voor een betere representatie van de jongeren. Over elke strategie werd een video gemaakt met behapbare getuigenissen en uitleg. Het doel van die video's is om ze bij info- of vormingsmomenten voor journalisten te kunnen aanwenden. Op dit moment zoeken StampMedia en het Kenniscentrum Mediawijsheid actief naar mogelijkheden om de resultaten van rePresent tot op de redactievloeren te kunnen brengen.

Hier is samenwerking mogelijk met Gelijke Kansen, dat nu reeds een gerelateerde en relevante wedstrijd voor studenten journalistiek organiseerde. Er zijn ook mogelijkheden voor het kenniscentrum om samen te werken met het Minderhedenforum, rond onder andere het Integratiepact, de Mediacademie en andere organisaties. Ook met de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) zal het kenniscentrum contact opnemen.

Het kenniscentrum volgt ook de net goedgekeurde onderzoeksprojecten over diversiteit, vluchtelingen en media op, zoals Diamond, om met de resultaten de komende jaren verder aan de slag te kunnen gaan. Men probeert nu om dit thema wortel te laten schieten op de vloer.

Aangaande het tweede thema kwam enerzijds het gebrek aan interesse en nieuwsgelletterdheid bij jongeren aan bod, maar anderzijds ook het gebrek aan nieuws op maat van jongeren. In dat kader werkt het Kenniscentrum Mediawijsheid samen met Vlaamse Nieuwsmedia aan de verbreding van Kranten in de Klas (KiK) naar Nieuws in de Klas (NiK). Een ruimer, digitaler en beter afgestemd aanbod rond nieuwsgelletterdheid voor het onderwijs kan een significante bijdrage leveren in hoe jongeren met nieuws omgaan.

De VRT werkt ook verder aan haar educatieve opdracht, met onder meer een specifieke insteek vanuit nieuws. Het radioprogramma en de website Generation M van MNM is een mooi voorbeeld van hoe nieuws op maat van jongeren en in interactie met jongeren kan worden gecreëerd. Ook het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA) is volop aan het experimenteren met ideeën rond nieuwsgelletterdheid. Daarnaast blijven jongerenmediaorganisaties zoals StampMedia, Mediaraven en REC, dat onder meer steun krijgt vanuit Jeugd, en de meer lokale organisaties zoals Quindo, Villa Bota, Project Wolf, Urgent en mijnLeuven werken aan het stimuleren van jongeren om zelf media en reportages te maken.

Voor het antwoord op de vraag naar een vervolgtraject, verwijs ik voor een deel naar het voorgaande. Wat de rol van de Mediacademie betreft, is het volgens mij een interessante piste om de resultaten bekend te maken via de Mediacademie en er op die manier voor te zorgen dat de onderzoeksresultaten verspreid worden naar de Vlaamse mediabedrijven. Voor de audiovisuele media verzorgt mediarte.be de Mediacademie. Mediarte.be werkt al uitgebreid rond diversiteit en maakte deel uit van de expertengroep voor het project rePresent. Ook de diversiteitsverantwoordelijke van de VRT was lid van de expertengroep. De jeugdverantwoordelijke van de VRT bekijkt nu de mogelijkheden om binnen de VRT een ontmoeting tussen de jongeren van StampMedia en VRT-redacteurs te organiseren. Het Kenniscentrum Mediawijsheid bekijkt op dit moment ook de opties om samen met de VRT en MediaNet Vlaanderen een vervolg op het studiemoment voor de mediasector over jongeren en nieuws van 2 december 2016 te voorzien op haar mediacongres in september 2017.

De gegevens van de expertendatabank worden continue aangevuld. Dit gebeurt zowel op initiatief van de experts zelf, die zich op eigen initiatief kunnen

inschrijven in de databank, alsook op initiatief van de beheerder van de databank. Dit gebeurt enerzijds via het volgen van de actualiteit en anderzijds via het gericht aanvullen van experten met specifieke en/of ontbrekende expertises. Wat het gebruik van de expertendatabank betreft, loopt momenteel een kwalitatief onderzoek bij zowel journalisten als bij experten om het bestaande aanbod en gebruik van deze databank te evalueren en een eventuele aanpassing van het aanbod te verkennen, dit met het oog op het zo maximaal mogelijk inzetten van de expertendatabank. De resultaten van het onderzoek naar het aanbod en het gebruik zijn momenteel nog niet beschikbaar.

In augustus 2016 werd voor het eerst een oproep gelanceerd voor de toekenning van subsidies aan innoverende journalistieke projecten. Innovatieve projecten gericht op nieuwsberichtgeving op maat van jongeren kwamen eveneens in aanmerking binnen deze oproep. Ik onderzoek momenteel zeker graag de mogelijkheid om dit jaar opnieuw een dergelijke oproep te lanceren. Als die er komt, vind ik dat er zeker aandacht moet zijn voor projecten die zich richten op nieuws voor jongeren.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, chapeau dat dit project gestart is. Ik wil nog eens benadrukken hoe belangrijk ik een project als rePresent vind. Het is uitstekend dat dat in het kader van Mediawijs gebeurd is. U verwees ook naar het Vlaams actieplan rond deradicalisering. Chapeau aan u, want dat is tot op vandaag zowat het enige van het actieplan waar echt werk van wordt gemaakt en dat gerealiseerd is. Voor de rest blijft dat vooral dode letter.

Een project als rePresent is natuurlijk een kleine druppel, maar het is er wel een die, zoals een regendruppel in een meer, heel breed kan uitdeinen. Je kunt daar met weinig middelen maximaal effect scoren. Dat is heel goed, maar uiterst cruciaal is natuurlijk om nu een vervolgtraject uit te stippelen daaromtrent. Tenzij ik mij vergis, heb ik u niet affirmatief of expliciet horen zeggen dat u vanuit uw bevoegdheid wel degelijk een vervolgtraject en middelen zult initiëren en financieren. Maar spreek mij zo dadelijk graag tegen.

In uw antwoord staan nogal veel woorden als 'kunnen' en 'zullen'. Het is natuurlijk belangrijk dat bijvoorbeeld de video's die gemaakt zijn, niet ergens stof liggen te vergaren, maar dat ze wel degelijk hun weg vinden naar de nieuwsredacties. In die zin is het goed dat u daarnet zei dat de Mediacademie gevraagd zal worden om dat hele project bekend te maken onder de mediabedrijven.

Het is goed te horen dat er momenteel kwalitatief onderzoek wordt verricht rond de expertendatabank, want die wordt vandaag absoluut nog te weinig gebruikt. Dat is alleszins mijn indruk.

Met betrekking tot de projectoproep die er geweest is in het kader van innoverende nieuwsmedia-initiatieven, weet ik dat bijvoorbeeld RINGtv ook een project had ingediend, maar het helaas niet gehaald heeft. Ze zijn er dan maar zelf mee gestart, en dat is echt fantastisch om te zien hoe ze daar een ploeg hebben van enkele scholen, heel diverse jongens en meisjes bij elkaar, die zelf nieuws maken. En dat is echt 'the way to go'.

Op de laatste vraag hebt u geen antwoord gegeven. Ik had gevraagd op welke manier we private mediabedrijven nog verder kunnen stimuleren om te werken aan diversiteit op de redactie en in de berichtgeving.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik wou net hetzelfde zeggen over het project 'nieuwsneuzen' van RINGtv, dat hier trouwens in de commissie naar aanleiding van de

hoorzitting uitvoerig is toegelicht, zelfs met een filmpje. Het is inderdaad wat jammer dat een dergelijk project niet geselecteerd is bij de vorige oproep. Misschien moet u eens kijken hoe daar geëvalueerd wordt en wie al dan niet in aanmerking komt als innoverend nieuwsproject. Het is een beetje jammer, want we waren daar toch allemaal van onder de indruk. Ik hoor u lachen, collega Caron, maar u vond dat toch ook goed, dacht ik? (*Opmerkingen van Bart Caron*)

Het is misschien de Vlaams-Brabantse reflex die hier speelt, maar we bekijken dat echt wel breder. Ik denk dat iedereen dat wel mooi vond. Dan is het wat jammer dat ze daar geen extra middelen voor gekregen hebben.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Er wordt gesuggereerd dat ik ermee zat te lachen, maar dat is niet waar. Ik herken de opmerking, in die zin dat ze vroeger al gemaakt is, dat het ook wat regionale betrokkenheid etaleert, en dat is fijn. Het is inderdaad een van de betere projecten, die vooral laagdrempelig met die doelgroep aan de slag gaat. In die zin dus een heel grote proficiat, ook aan een regionaal huis, om dat soort werk te doen. Ik wil mij daar dus uitermate positief over uitlaten. Dat wil ik accentueren.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Bedankt voor het compliment en voor de 'chapeau'. Dit project heeft inderdaad spraakmakende resultaten opgeleverd. Ik geef de hoed graag door – al is dat dan weer een negatieve uitdrukking, maar ik doe het in positieve zin – aan het Kenniscentrum Mediawijsheid, omdat het eigenlijk bewijst dat zij stap voor stap hun verbredende rol op een goede manier invullen. In die zin komt hun de eer toe.

Er is wel degelijk een vervolg, dat op dit ogenblik onrechtstreeks, en misschien in de toekomst rechtstreeks, door mij verder gefinancierd wordt. Met onrechtstreeks bedoel ik: wij geven natuurlijk ook de steun aan de Mediacademie en dergelijke meer, en ik denk dat het goed is dat we vragen aan het samenspel van Kenniscentrum Mediawijsheid en Mediacademie om ons op een bepaalde manier toch te kunnen zeggen in hoeverre die instrumenten voor een hefboom op de redactievloeren hebben gezorgd, en dat het niet is dat men enkel de filmpjes bekeken heeft. Is er ook iets mee gedaan? We gaan proberen om dat toch op te volgen, om te zien wat er van dat vervolgtraject gekomen is.

Ik zal misschien wat duidelijker zijn met betrekking tot de laatste vraag. Het is wel degelijk de bedoeling om een nieuwe projectoproep te lanceren. Ik moet dat nu even bekijken. De vorige noemer was vrij breed, namelijk: innoverende journalistieke projecten. Goed, u weet welke vier daar dan uiteindelijk door de jury uit geselecteerd zijn. Misschien strekt het tot aanbeveling – geef mij nog enige bedenktijd, maar ik voel daar zeker wat voor – om een volgende projectoproep meer in die richting te doen. Ik zie instemmend geknik op de banken. Het is dan toch zeker een investering in de toekomst, in de media en in de sociale betrokkenheid. Ik neem het dus zeker mee. De projectoproep zal er dan komen. De vorige is vrij laat op het jaar gekomen. Ik denk dat we daar al voorbij de zomer zaten en dat de bekendmaking dan in de herfst was.

We gaan nu even kijken wat de lopende vier projecten brengen als zoden aan de dijk en voor welk soort innovatie zij reëel zorgen of kunnen zorgen, en wat dat dan betekent voor mogelijke heroriëntering of een verscherpte doelstelling van de nieuwe projectoproep.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Als u de volgende projectoproep echt zou toespitsen op deze thematiek, zult u onze volle steun daarbij krijgen. Ik denk dat dit zeer noodzakelijke projecten zijn in het licht van de maatschappelijke ontwikkelingen en de recente gebeurtenissen, waarbij we zien dat zeker ook jongeren met een migratieachtergrond zich niet gerepresenteerd zien, en zich op die manier vaak ook niet betrokken voelen, of dat het lijkt alsof ze nooit echt kansen krijgen in onze maatschappij. En dat moeten we gewoon anders doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.